

گزارش

ماجرای شیوه‌نامه جدید در مرحله‌ای جدید

چه کسی شیوه‌نامه انضباطی را اصلاح می کند؟

شیوه‌نامه انضباطی دانشجویان که از چند ماه پیش از ابلاغ به دانشگاه‌ها بحث‌ها و نگرانی‌های مختلفی را در محافل دانشجویی ایجاد کرده بود، حالا تبدیل به یک سوزه تمام‌عیار خبری شده و برخلاف چند ماه گذشته که در سکوت کامل خبری سر از دانشگاه‌ها درآورد، زیر ذره‌بین دانشجویان و رسانه‌ها آماده اصلاحاتی دوباره می‌شود. شیوه‌نامه‌ای که قرار بود از حقوق و حریم خصوصی دانشجویان دفاع کند و فلسفه وجودی‌اش ایجاد وحدت رویه در تصمیم‌گیری‌های انضباطی دانشگاه‌ها بود، فعلا با و پادرمیانی وزیر علوم قرار است تا زمان اصلاح برخی نواقص، براساس روح حاکم بر قانون اساسی و منشور حقوق شهروندی به نفع دانشجویان تفسیر شود.

مطالبه لغو کامل اجرای شیوه‌نامه از سوی دانشجویان

البته این وعده‌های غلامی هم نتوانست در کاهش نگرانی‌های دانشجویان تاثیر خاصی داشته باشد، حتی پس از برگزاری نشست معاون حقوقی رئیس‌جمهور بانمایندگان تشکل‌های دانشجویی، گروهی از دانشجویان حامی دولت درصدد جمع‌آوری امضا برای بیانیه‌ای برآمدند تا لغو کامل اجرای شیوه‌نامه جدید انضباطی را مطالبه کنند. بیانیه این دانشجویان خطاب به وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی، دیوان عدالت اداری و معاونت حقوقی رئیس‌جمهور به نگارش در آمد و روز جمعه بیش از هزار دانشجو آن را امضا کردند. در این بیانیه دانشجویان اعتراض خود را نسبت به موارد مختلفی چون تغییر ترکیب اعضای شورای انضباطی و افزایش قابل‌توجه سهم منصوبان معاونت فرهنگی دانشجویی در کمیته، یکی شدن دبیر کمیته بدوی و تجدیدنظر، حذف ضرورت ذکر مشخصات شاکی یا مرجع گزارش‌ها، هنده و بند اتهامی در احضاریه‌ها، شفاف‌ی شدن احضاریه‌ها، تشدید تنبیهات، محدود شدن و حتی لغو حق تجدیدنظرخواهی درصورت صدور احکام سنگین ابراز و اعلام کردند: «روح حاکم بر شیوه‌نامه جدید با نقض اصول ۳۵، ۳۷ و قانون اساسی، مینا را بر متخلف بودن دانشجو گذاشته و زمینه تجسس در حریم خصوصی او و جرم‌انگاری گسترده و مبهم به‌ویژه در حوزه‌های مربوط به سبک زندگی و فضای مجازی را فراهم می‌کند که نهایتا منجر به بسط اختیارات و رویکردهای سلیقه‌ای کمیته‌های انضباطی در برخورد با دانشجویان می‌شود.»

در نشست معاون حقوقی رئیس چه گذشت؟

لعیا جنیدی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور روز شنبه شنبه چهاردهم آبان‌ماه با دعوت از مقامات ذی‌ربط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیز نمایندگان تشکل‌های دانشجویی در محل دفتر معاونت حقوقی شیوه‌نامه انضباطی دانشجویی و ملاحظات تشکل‌های دانشجویی را مورد بحث قرار داد و مقرر شد که موضوع در یک فرآیند کارشناسی مورد بررسی دقیق قرار گرفته و تصمیم‌گیری شود. پایگاه اطلاع‌رسانی معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری به بیان همین چند جمله از نشست جنیدی بسنده کرده و جزئیات دیگری از این جلسه را عنوان نکرده است.

دعای شیوه‌نامه وارد فاز جدیدی می‌شود؟

درحالی که معاونت حقوقی رئیس‌جمهوری نیز در کنار سازمان امور دانشجویان - که توسط وزیر علوم مامور رصد مداوم نحوه اجرای این آیین‌نامه در ۶ ماه نخست ابلاغ آن شده- به روند بررسی و اصلاح شیوه‌نامه انضباطی ورود پیدا کرده است، اما ابهام بزرگی درمورد نهاد مسئول تصحیح و تصویب اصلاحات وجود دارد. در ابتدای انتشار اخبار مربوط به فرآیند ویرایش و تصویب این شیوه‌نامه، منصور غلامی وزیر علوم و روابط‌عمومی وزارت علوم، شورای‌عالی انقلاب فرهنگی را محل تصویب این اصلاحیه عنوان می‌کردند، اما درنهایت شیوه‌نامه اصلاحی با تصویب و امضای وزرای علوم و بهداشت به دانشگاه ابلاغ شد.

فارس روز گذشته با اعلام خبر تهیه و تنظیم آیین‌نامه انضباطی جدید در شورای‌عالی انقلاب فرهنگی نوشت: «آیین‌نامه انضباطی دانشجویان در سال ۷۴ تاسیس شده و همین آیین‌نامه درحال حاضر در دانشگاه‌ها اجرا می‌شود، اما قرار است آیین‌نامه انضباطی جدیدی تهیه شود که هنوز نهایی نشده است.» سعیدرضا عاملی، دبیر شورای‌عالی انقلاب فرهنگی نیز در گفت‌وگو با این خبرگزاری اعمال نظر در آیین‌نامه انضباطی دانشجویان را مرتبط با شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها دانست و گفت: «مسائل مربوط به این آیین‌نامه و رفع نواقص به این شورا مرتبط می‌شود.» وی افزود: «تجدیدنظر درباره آیین‌نامه انضباطی باید در شورای اسلامی شدن دانشگاه انجام شود.» این نخستین باری نیست که اقداماتی از این دست در وزارت علوم باعث ایجاد تشویش در دانشگاه‌ها می‌شود و تمرکز دانشجویان را مختل می‌کند. دانشجویان منتظر تصمیمات جدید این وزارتخانه و دیگر مسئولان مرتبط به ماجرای شیوه‌نامه انضباطی هستند تا تکلیف شیوه برخورد‌های انضباطی در دانشگاه‌ها مشخص شود.

دیگر به اساتید، پروفیسور نگوید

مدیرکل دفتر وزارتی وزارت علوم از ابلاغ بخشنامه منع استفاده از القاب خارجی در دانشگاه‌ها ازجمله عنوان پروفیسور خبر داد و گفت: «طبق آیین‌نامه استخدامی، مراتب علمی شامل مربی، استادیار، دانشیار و استاد است.» مسعود شمس‌بخش در گفت‌وگو با فارس از ابلاغ بخشنامه استفاده صحیح از عناوین توسط اساتید و اعضای هیات‌علمی به دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی توسط وزارت علوم خبر داد و اظهار داشت: «در این بخشنامه جامعه دانشگاهی از به کار بردن معادل خارجی عناوین مانند عنوان پروفیسور منع شده‌اند.» وی ادامه داد: «درحال حاضر مرسوم شده است که در برخی دانشگاه‌ها، اساتید و اعضای هیات‌علمی و دانشجو‌ها برخی القاب خارجی استفاده می‌کنند؛ حتی دیده شده برخی افراد در رزومه خود این القاب را به کار می‌برند که این القاب در آیین‌نامه استخدامی تعریف نشده است.»

۸۵ درصد جویندگان کار دانش آموخته بدون مهارت هستند

برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه دوم سیما با حضور ابراهیم سوزنجی، معاون خط‌مشی‌گذاری ستاد علم و فناوری شورای‌عالی انقلاب فرهنگی و علاءالدین ازوجی، مدیرکل دفتر سیاستگذاری و توسعه بازار کار برگزار شد. علاءالدین ازوجی در یک ارتباط تلفنی با این برنامه گفت: «جمعیت دانش آموخته و درحال تحصیل کشورمان حدود ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر است که شاغل، دانشجوی بیکارند.» او ادامه داد: «حدود ۷ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر نیروی انسانی دانش آموخته هستند که بخشی از آنها شاغل و بخشی از آنها یعنی حدود یک میلیون و ۴۰۰ هزار نفر بیکارند.» ازوجی گفت: «نظام مهارتی در کشورمان دچار مشکل است و این موضوع، وضع اقتصاد ایران را دچار مشکل کرده و گاهی اوقات نظام آموزش عالی کشور را زیر سوال می‌برد.» او با بیان اینکه بیش از ۸۵ درصد جویندگان کار دانش آموخته در کشورمان، بدون مهارت هستند، ادامه داد: «ساختار بازار کار در کشورمان به گونه‌ای است که ۱۵ تا ۱۷ درصد دانش آموختگان دانشگاه‌ها را جذب می‌کند.»

یک پنجم دانشجویان شهر تهران دخانیات مصرف می‌کنند

یک پژوهشگر پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم با تاکید بر اینکه باید برنامه‌های آگاهی‌بخشی و مسئولیت‌پذیری در دانشگاه‌های ایران اجرایی شود، گفت: «براساس پژوهش‌های انجام‌شده روی دانشجویان شهر تهران، یک‌پنجم آنها دخانیات مصرف می‌کنند و یک چهارم نیز حداقل یک‌بار مصرف مشروبات الکلی را تجربه کرده‌اند، همچنین بیش از چهارپنجم این دانشجویان نگرش منفی به خودکشی دارند.» آمنة صدیقیان در این همایش گفته است: «میل به مهاجرت، امید به آینده و رضایت از زندگی، نابرابری اجتماعی، اخلاق شهروندی، قانون‌گریزی، رفتارهای پرخطر دانشجویان نظیر استفاده از دخانیات، مواد مخدر، مشروبات الکلی، انحرافات رسانه‌ای، انحرافات آموزشی، خشونت و خودکشی ازجمله عناوینی بود که در پژوهش مدنظر قرار گرفت، به گونه‌ای که مادر این پژوهش ۱۹۷ مورد از بین ۳۵۷ مورد را انتخاب کردیم و تمرکز اصلی ما روی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی وزارت علوم بود.»

استعلام شاغلین از سازمان‌های ذی‌ربط و ماده ۵ فصل اول آیین‌نامه استفاده از وام‌های صندوق رفاه دانشجویان مصوب ۱۳۷۴/۳/۲۶ مبنی بر اینکه هنگام دریافت وام دانشجویی، عدم اشتغال به کاری که مستلزم دریافت اجرت باشد (به استثنای کار دانشجویی)، یکی از شروط اصلی برای اعطای تسهیلات است. چنانچه این سامانه، دانشجویی را شاغل تشخیص داد، شخص مدعی باید از محلی که سابقه بیمه گزارش شده است، نامه‌ای رسمی و مورد تایید مبنی بر عدم اشتغال را به همراه سوابق بیمه‌ای مهوړ به مهر بیمه به دانشگاه ارائه کند.» همین امر باعث شده بسیاری از دانشجویان که در کنار تحصیل، کار می‌کنند با مشکل روبه‌رو شوند. این آیین‌نامه البته خلاف نص صریح قانون مصوب‌شده مجلس در اسفندماه ۷۱ است که براساس آن وام‌های ارائه‌شده از صندوق بدون توجه به هر ملاک دیگری به تمام دانشجویان اختصاص می‌یابد. این مشکل البته برای دانشجویان ارشد و دکتری اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. بسیاری از دانشجویان پسر که در این مقاطع به دلایلی ازجمله اهمیت سابقه کاری اقدام به کار در مراکز مختلف می‌کنند و گاهی صرفا بدون

دریافت وجه نقد و تنها در ازای ثبت بیمه خود به اشتغال یارموقت اقدام می‌کنند، با مشکلات بسیاری مواجه می‌شوند. از آنجا که در کشور ما وزارت علوم برای مقاطع ارشد و دکتری کمک هزینه‌ای به جز وام‌های معمول -که عملا باری را از روی دانشجویبر نمی‌دارد- تعریف نکرده است، دانشجویان این مقاطع برای تامین مخارج خود نیازمند کار در مراکز اقتصادی هستند و عملا نمی‌توان دانشجویان این مقاطع را به دلیل شغل از دادن

نقص پرونده و مدارک مشکل برطرف شود. لذا این مشکل برمبنای سیاست کلی صندوق ایجاد نشده است.» او صندوق رفاه دانشجویان را مکلف به بیمه کردن تمامی دانشجویان دکتری ندانسته و گفت: «این صندوق وامی را به‌منظور بیمه تکمیلی دانشجویان دکتری دوره روزانه پرداخت می‌کند، با وجودی که درحال حاضر بسیاری از این افراد شاغل هستند و از طریق محل کار تحت پوشش بیمه قرار گرفته‌اند و ارتباطی با

صندوق رفاه پیدا نمی‌کنند.» همین جملات باعث شد برخی دانشجویان این سخنان را در ادامه همان حذف دانشجویان شاغل از دریافت وام دانشجویی قلمداد کنند.

قطع وام دانشجویی به بهانه کار

دانشجویان پس از ورود به پورتال صندوق رفاه با چنین عبارتی مواجه می‌شوند: «با توجه به فعال شدن سامانه

دکتری وزارت علوم» اقدام به فعالیت می‌کنند، در مطالبه اخیر خود با اشاره به عدم حمایت از دانشجویان دکتری وزارت علوم نوشته‌اند: «با دادن مقرر ی ماهیانه جهت رفع نیازهای معیشتی و رفاهی اولیه از دانشجویان دکتری در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حمایت صورت می‌گیرد تا با توجه به تعهد کار تمام‌وقت که هنگام ورود به مقطع دکتری تخصصی ارائه می‌شود، دانشجویان وقت خود را صرف کارهای پژوهشی و تحقیقاتی و رفع نیازها و حل مشکلات کشور کنند. اما متأسفانه طی چند سال اخیر تنها هیچ حمایتی از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در این راستا صورت نگرفته بلکه بی‌ثباتی و تغییرات مکرر آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های آموزشی، پژوهشی و رفاهی موجب دغدغه‌مندی فراوان و تضییع حقوق مکنتسب دانشجویان شده است.» درحالی که دانشجویان این مقاطع نیاز به حمایت‌های بیشتری دارند، به نظر می‌رسد متولیان امر درحال محدود کردن امکانات هستند.

از طرفی مصوبه هیات‌امنای صندوق مبنی بر اینکه در زمان دریافت وام دانشجویی، عدم اشتغال به کاری که مستلزم دریافت اجرت باشد، به گونه‌ای با وام‌های این صندوق متناقض به نظر می‌رسد. برای مثال وام ازدواج و وام ودیعه مسکن برای دانشجویان متاهل به گونه‌ای ارائه می‌شود که در ذات این قوانین موضوعی مانند شغل دانشجوی در آن لحاظ شده است.

درواقع عدم پرداخت وام‌هایی مانند وام دانشجویی و وام ودیعه مسکن هرچند میزان آن درد خاصی را از دانشجویان درمان نمی‌کند، اما دانشجویان را از همان مبلغ ناچیز را محروم می‌کند. این نوع قوانین عملا باعث می‌شود دانشجویی که توانسته با توجه به مدارک خود در جایی نه به صورت رسمی بلکه تنها برای دریافت سابقه بیمه اقدام به

به قول یکی از دانشجویان «اگر قرار است به دانشجویان شاغل وام داده نشود، پس بودجه صندوق رفاه دانشجویان کجا می‌رود؟» باید پرسید بر چه اساس بخش مهمی از دانشجویان که اغلب دانشجویان مقاطع بالا را شامل شده و اتفاقا نیاز به شغل و سابقه بیمه در این گروه بیشتر از سایر دانشجویان است

نگاهی به وضعیت وام‌های دانشجویی صندوق رفاه دانشجویان وزارت علوم			
ردیف	وام	مقطع تحصیلی	مبلغ دریافتی برای هر ترم (به تومان)
۱	تحصیلی	مجرد کارشناسی ارشد	۵۵۰۰۰
		مجرد دکتری	۶۲۵۰۰
		متاهل کارشناسی ارشد	۷۵۰۰۰
۲	ازدواج	متاهل دکتری	۸۷۵۰۰
		کلیه مشمولان طبق قانون صندوق	۲۰۰۰۰۰
۳	ودیعه مسکن	تهران - تحصیلات تکمیلی	۱۰۰۰۰۰۰

یک پژوهشگر پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم با تاکید بر

اینکه باید برنامه‌های آگاهی‌بخشی و مسئولیت‌پذیری در دانشگاه‌های ایران اجرایی شود، گفت: «براساس پژوهش‌های انجام‌شده روی دانشجویان شهر تهران، یک‌پنجم آنها دخانیات مصرف می‌کنند و یک چهارم نیز حداقل یک‌بار مصرف مشروبات الکلی را تجربه کرده‌اند، همچنین بیش از چهارپنجم این دانشجویان نگرش منفی به خودکشی دارند.» آمنة صدیقیان در این همایش گفته است: «میل به مهاجرت، امید به آینده و رضایت از زندگی، نابرابری اجتماعی، اخلاق شهروندی، قانون‌گریزی، رفتارهای پرخطر دانشجویان نظیر استفاده از دخانیات، مواد مخدر، مشروبات الکلی، انحرافات رسانه‌ای، انحرافات آموزشی، خشونت و خودکشی ازجمله عناوینی بود که در پژوهش مدنظر قرار گرفت، به گونه‌ای که مادر این پژوهش ۱۹۷ مورد از بین ۳۵۷ مورد را انتخاب کردیم و تمرکز اصلی ما روی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی وزارت علوم بود.»